

Telekwetsbaarheid

Integratie met BCM

Daniel Ghobrial en Frank Bodewes

22 november 2018

Welkom

Frank Bodewes

Architect

Assetmanagement – Regie op Vernieuwing

Enexis netbeheer

Daniël Ghobrial

Trainee

Assetmanagement – Regie op Vernieuwing

Enexis netbeheer

Inhoud

Enexis

Digitalisering

Relatie Energie en Telecom

Telekwetsbaarheid

Lessons learned

Energietransitie en de gevolgen hiervan

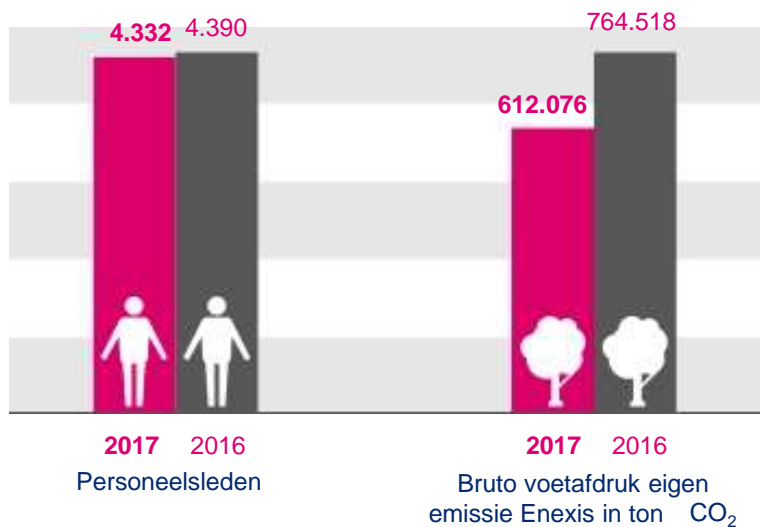
Vragen uit de zaal

Enexis

Over Enexis

NETTO-OMZET

In miljoenen euro's

1.380

2016: 1.376

RESULTAAT NA BELASTINGEN

In miljoenen euro's

207

2016: 207

BALANSTOTAAL

In miljoenen euro's

7.668

2016: 7.284

DART-RATE ENEXIS

Veiligheidsindex

0,33

2016: 0,17

VERBINDER IN DE ENERGIEKETEN

Grootschalige productie en buitenland

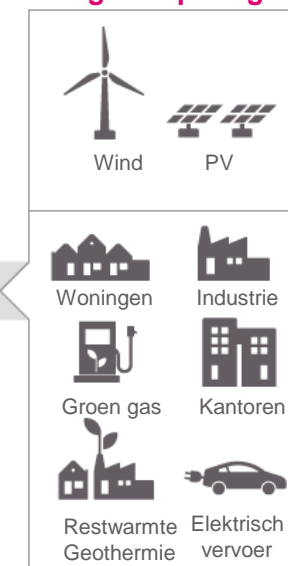
Landelijke transportketen

Regionale distributienetten

Lokale duurzame opwekking, teruglevering en energiebesparing

Energie- en meediensten

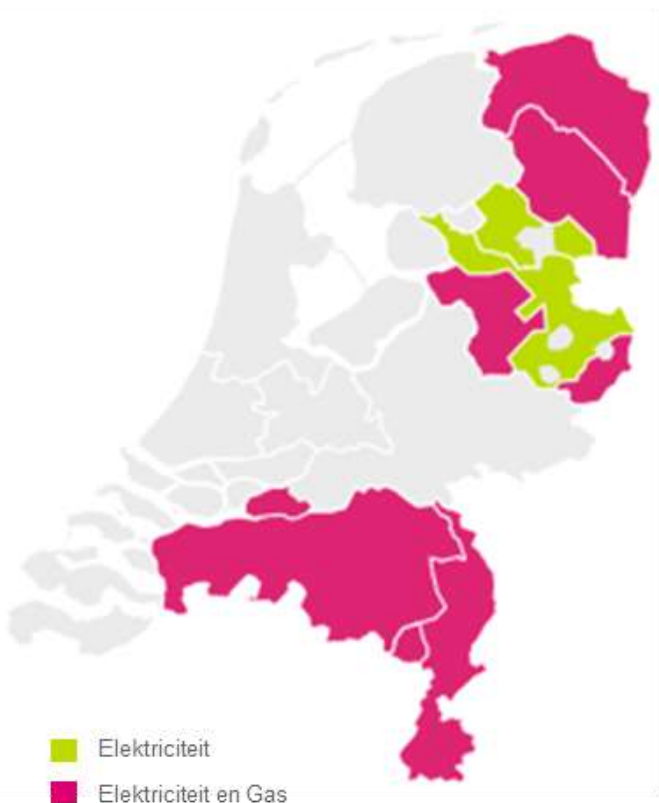

Enexis

Over Enexis

VERZORGINGSGBIED per 1-1-2018

INVESTERINGEN IN DE NETTEN

In miljoenen euro's

423

2016: 384

AANTAL KLANTEN

 2,8 miljoen elektriciteit

 2,3 miljoen gas

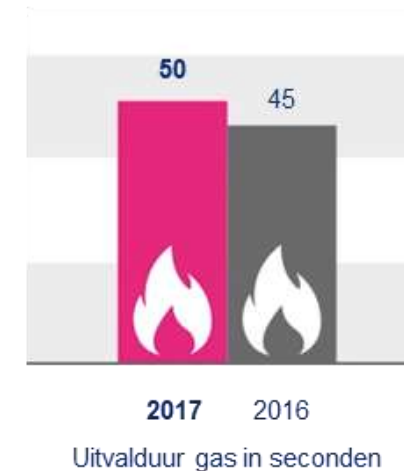
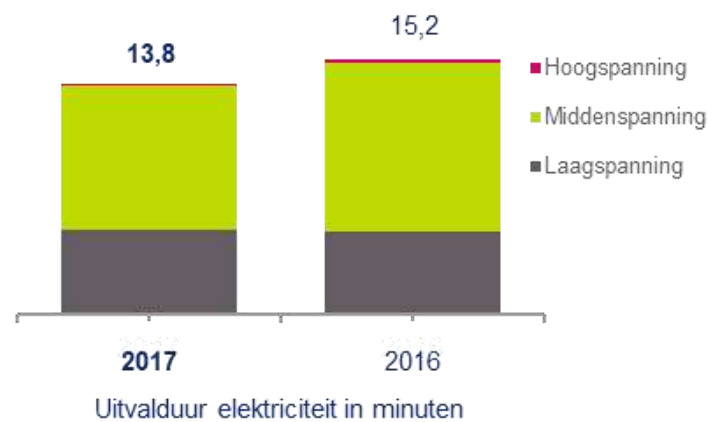
Elektriciteitsnet

- 139.100 km
- 2.786.000 aansluitingen
- 34.592 GWh

Gasnet

- 46.400 km
- 2.315.000 aansluitingen
- 6.241 Mm³

UITVALDUUR

	t/m 2017	2017	2016	2015	2014	2013
Slimme meters						
Elektriciteitsmeters		387.146	366.010	233.247	174.165	128.795
Gasmeters		325.299	308.516	149.204	149.494	96.291
Totaal	2.550.712	712.445	674.526	382.451	323.659	225.086

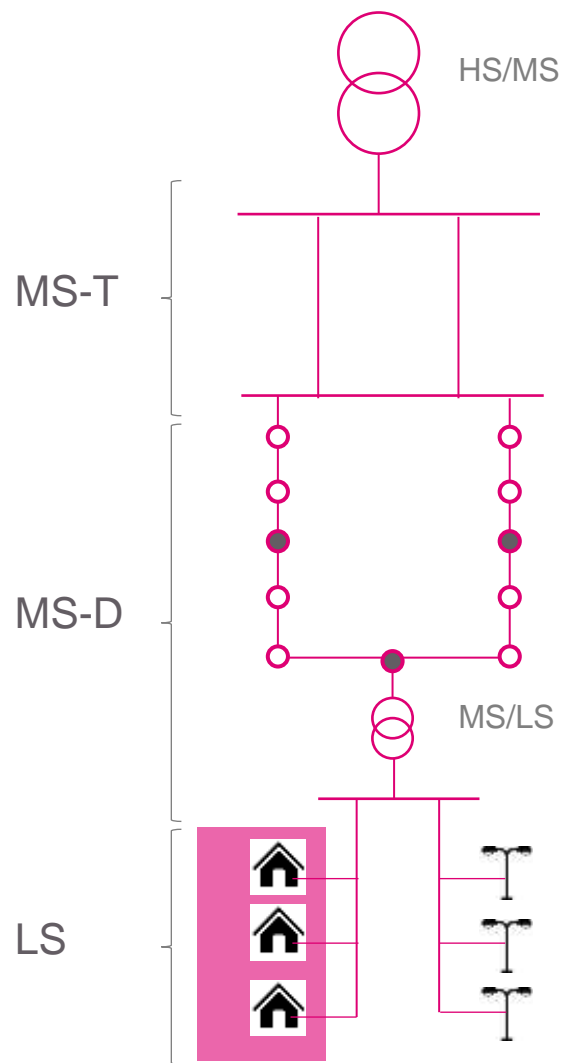

Enexis

Over ons netwerk

HS/MS Stations

Ca. 135 stuks

MS transport-verdeelstations

Ca. 1500 stuks

MS distributie-stations

Ca. 50.000 stuks

Huishoudens

Ca. 2.7000.000 stuks

Yellenge: wanneer had u voor het laatst last van een stroomstoring?

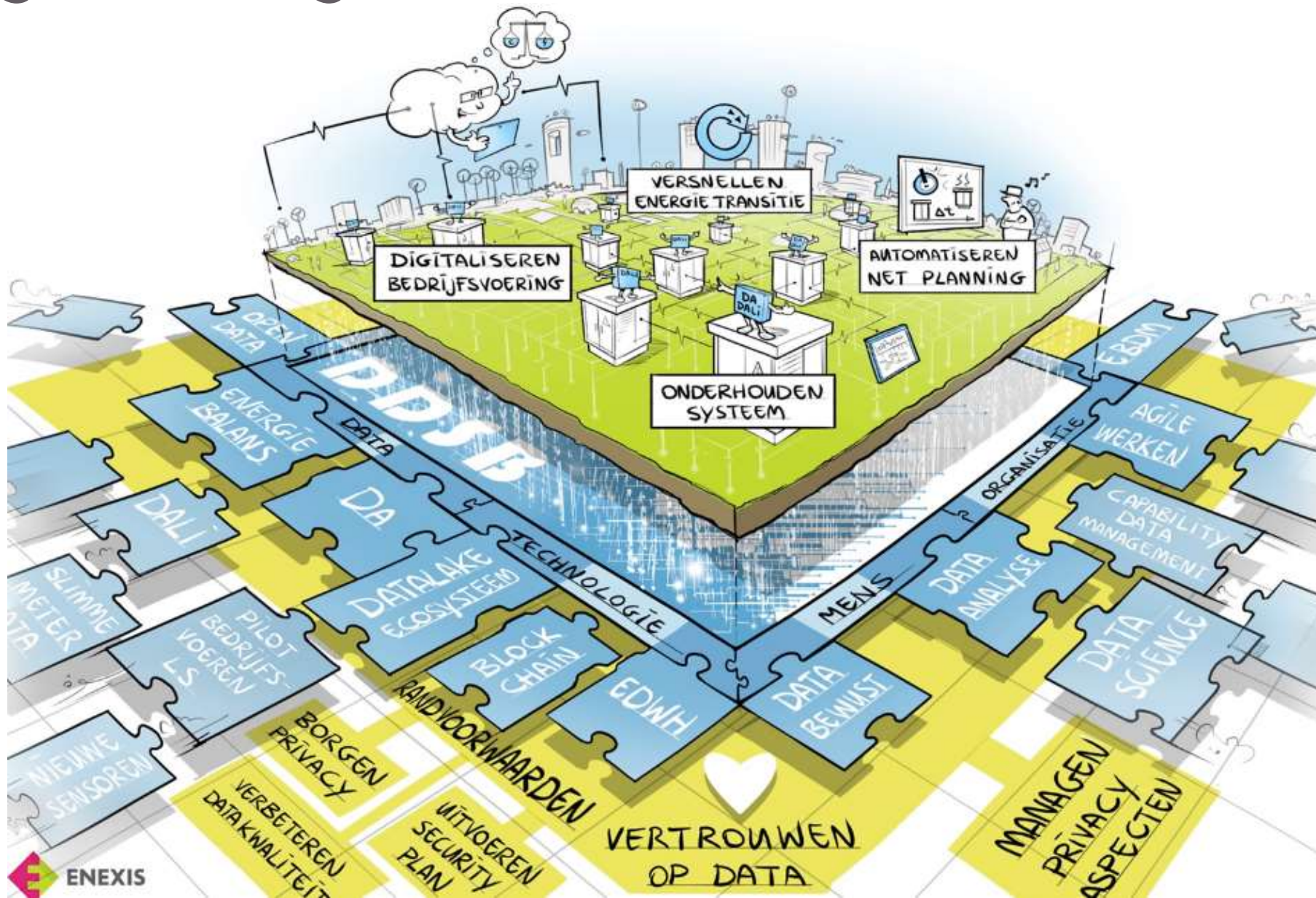
- ◆ A: minder dan 6 maanden geleden
- ◆ B: tussen 6 en 12 maanden geleden
- ◆ C: meer dan 1 jaar geleden
- ◆ D: dat weet ik niet meer

Digitalisering

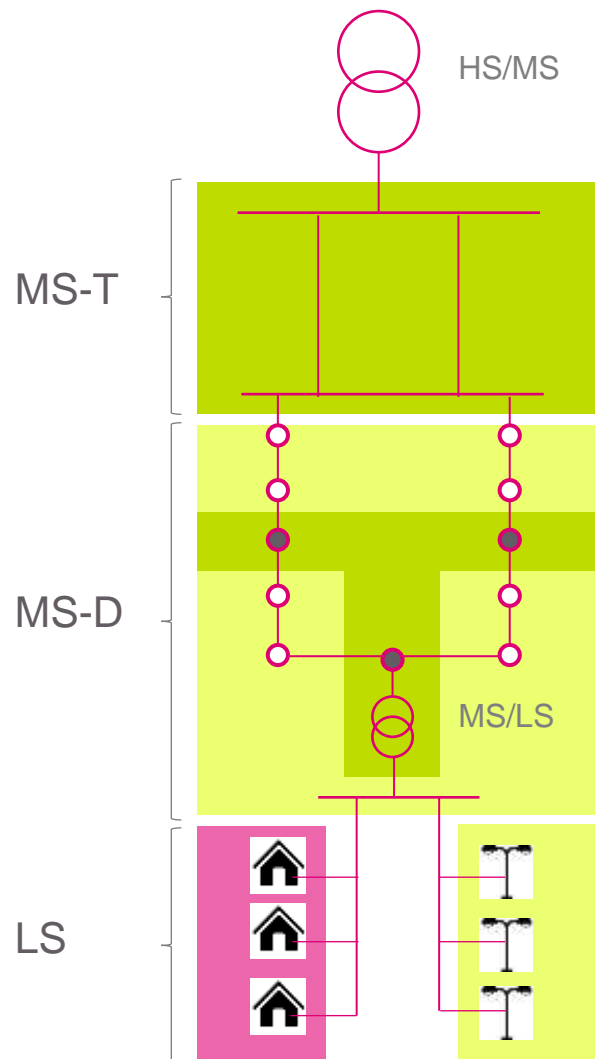

Digitalisering

Inzicht in onze netten

HS/MS Stations

Volledig ontsloten

Distributie-automatisering (DA)

In uitvoering, gereed ca. 2020

Distributie-automatisering light (Dali)

In uitvoering, gereed ca. 2025

Huishoudens

Slimme meter uitrol in uitvoering, gereed ca. 2020

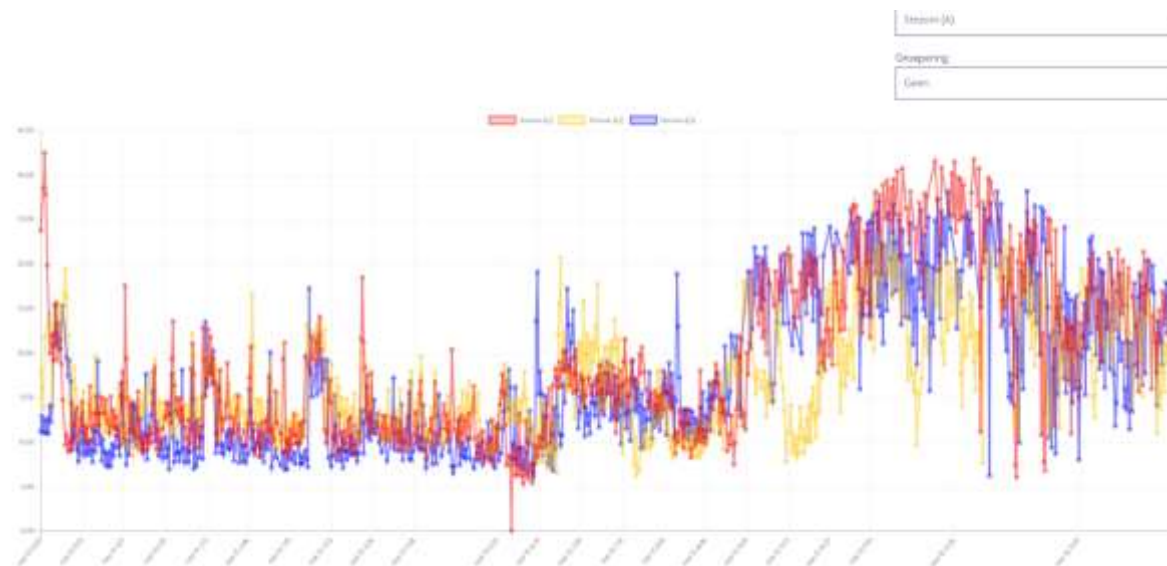

Digitalisering

geeft veel nieuwe kansen en mogelijkheden

- ◆ Beter inzicht in huidige toestand van ons netwerk
- ◆ Betere netplanning
- ◆ Real time inzicht in storingsituaties
- ◆ Op afstand storing verhelpen
- ◆ Schakelen openbare verlichting
- ◆ Inzicht in energie diefstal
- ◆ Smart charging
- ◆ Load forecasting
- ◆ .....

Digitalisering

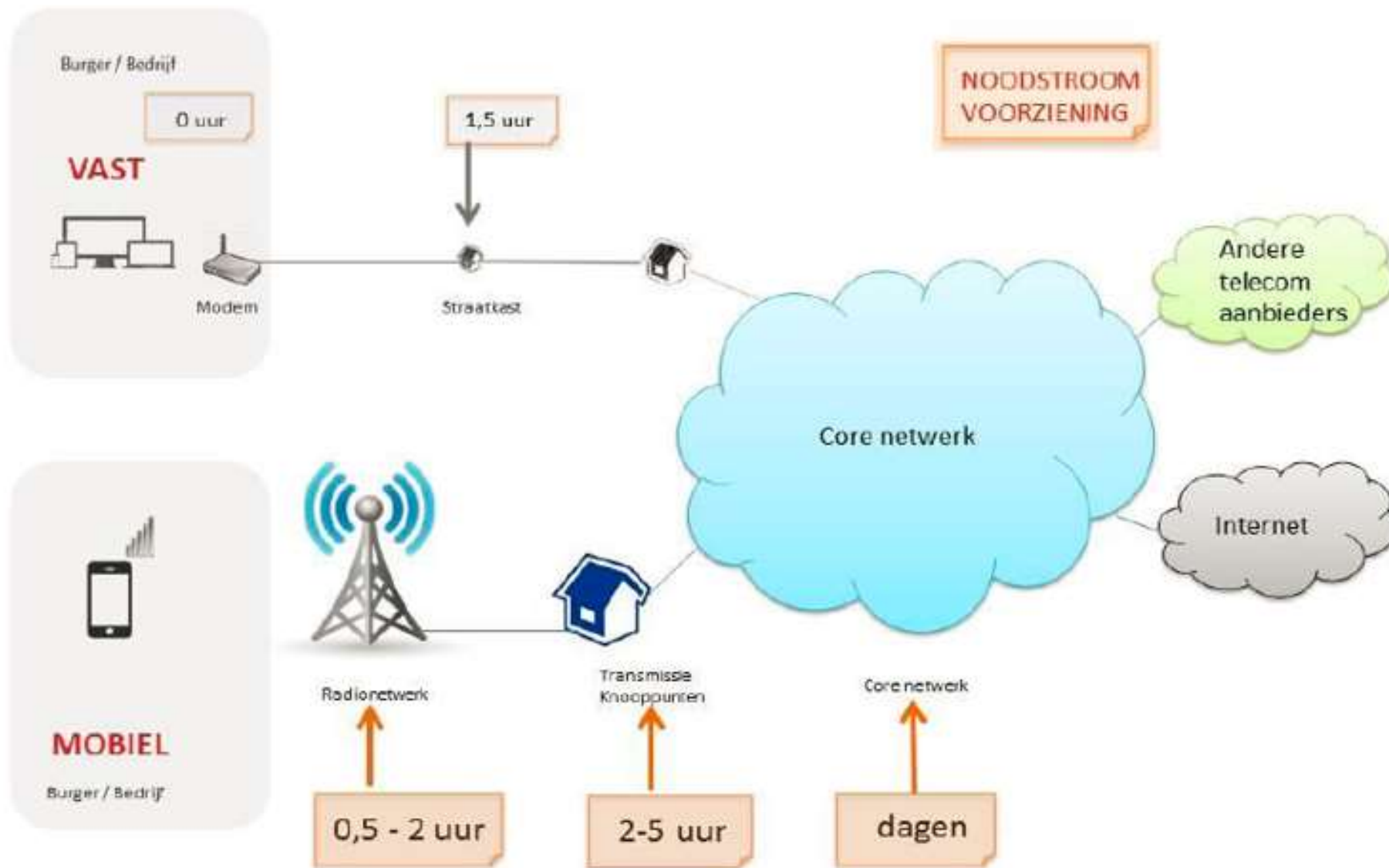
is niet mogelijk zonder telecom

- ◆ Ons netwerk is 'in het veld'
- ◆ Grote aantallen
- ◆ Telecom is geen primaire taak van Enexis
- ◆ Strategie: telecom betrekken uit de markt

Naast digitalisering van onze netten, blijft spraak-communicatie ook cruciaal voor Enexis!

Wederzijdse afhankelijkheid

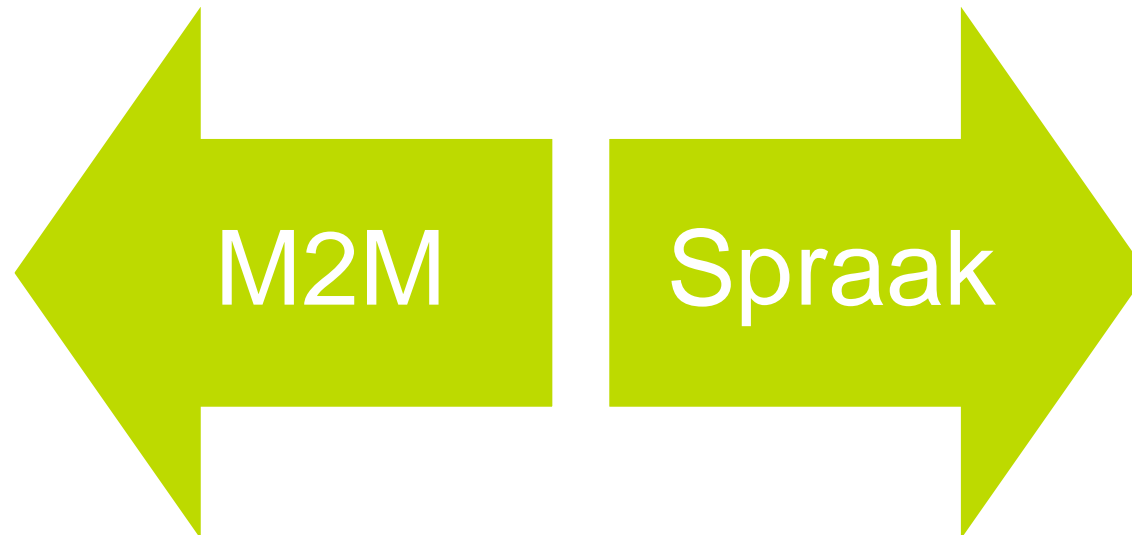

Telekwetsbaarheid

- ◆ Doel inzicht in het huidige en veranderende risicolandschap

Telekwetsbaarheid

Risico perceptie organisatie

- ◆ *“vroeger hadden we helemaal geen inzicht in het netwerk”,*
- ◆ *“Vroeger schakelde we ook zonder te bellen met elkaar”*
- ◆ *“Als we op afstand niet kunnen schakelen dan rijden we er gewoon langs”*

no problem

OF

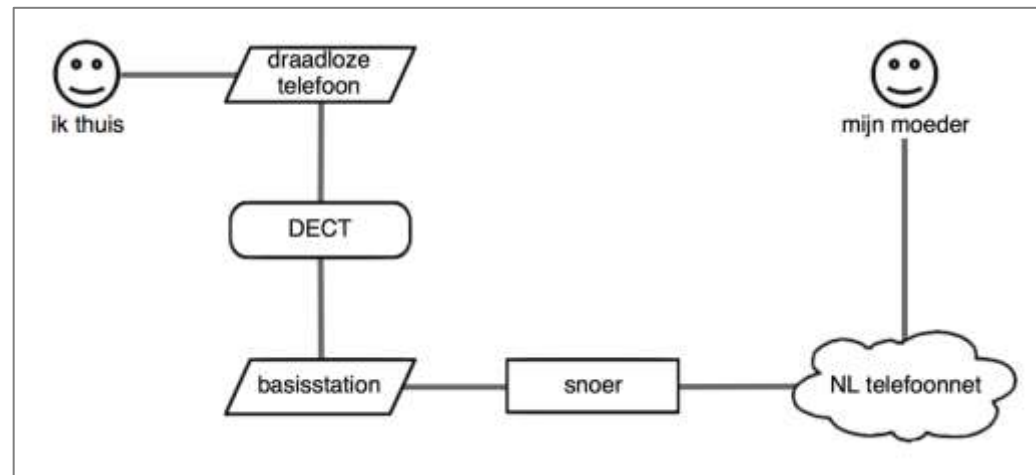

Telekwetsbaarheid

Verkenning netwerk

- ◆ Van logische diagrammen naar fysieke diagrammen
  - ◆ Helpt bij het identificeren van kwetsbaarheden
    - ◆ Hoeveel kabels gaan van het apparaat naar een ander apparaat?
    - ◆ Gaan deze door dezelfde kabelgoot?
    - ◆ Staan de apparaten in dezelfde ruimte?

- ◆ Type risico's
  - ◆ Jammen, Interferentie
  - ◆ Stroomuitval
  - ◆ Fysieke schade, defecten
  - ◆ Configuratie fouten
  - ◆ Enkele en gedeelde fouten

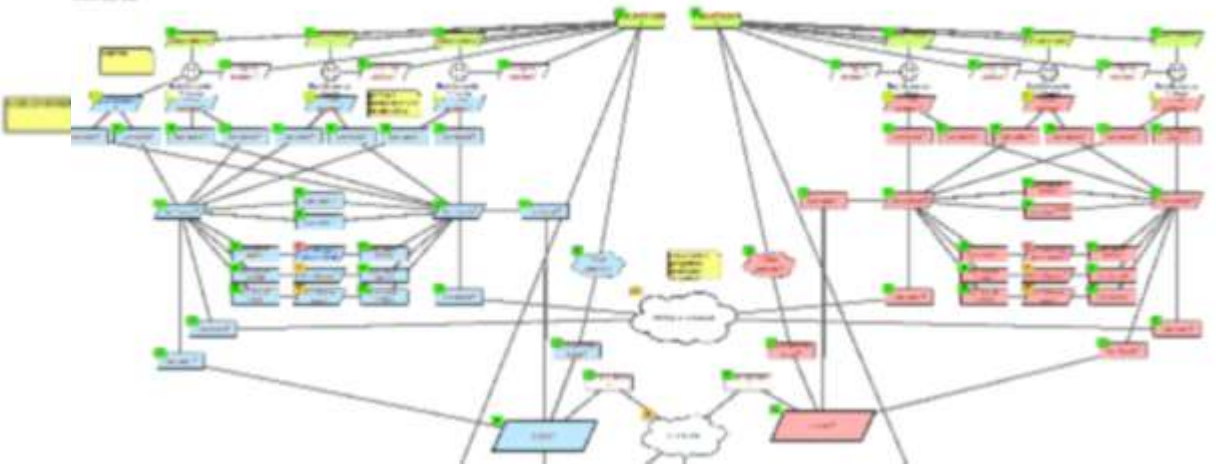

Telekwetsbaarheid

Verkenning M2M en spraak

Fig. 10.10.10.1

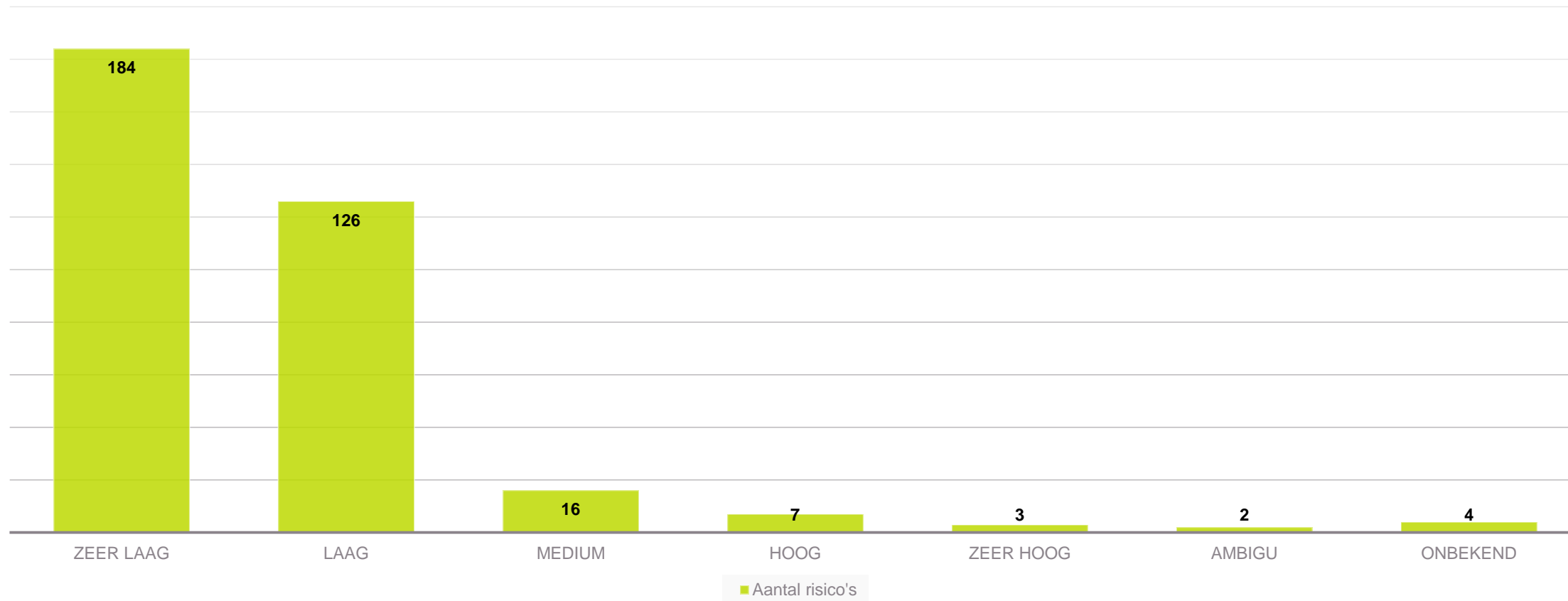

Telekwetsbaarheid

Risico's M2M

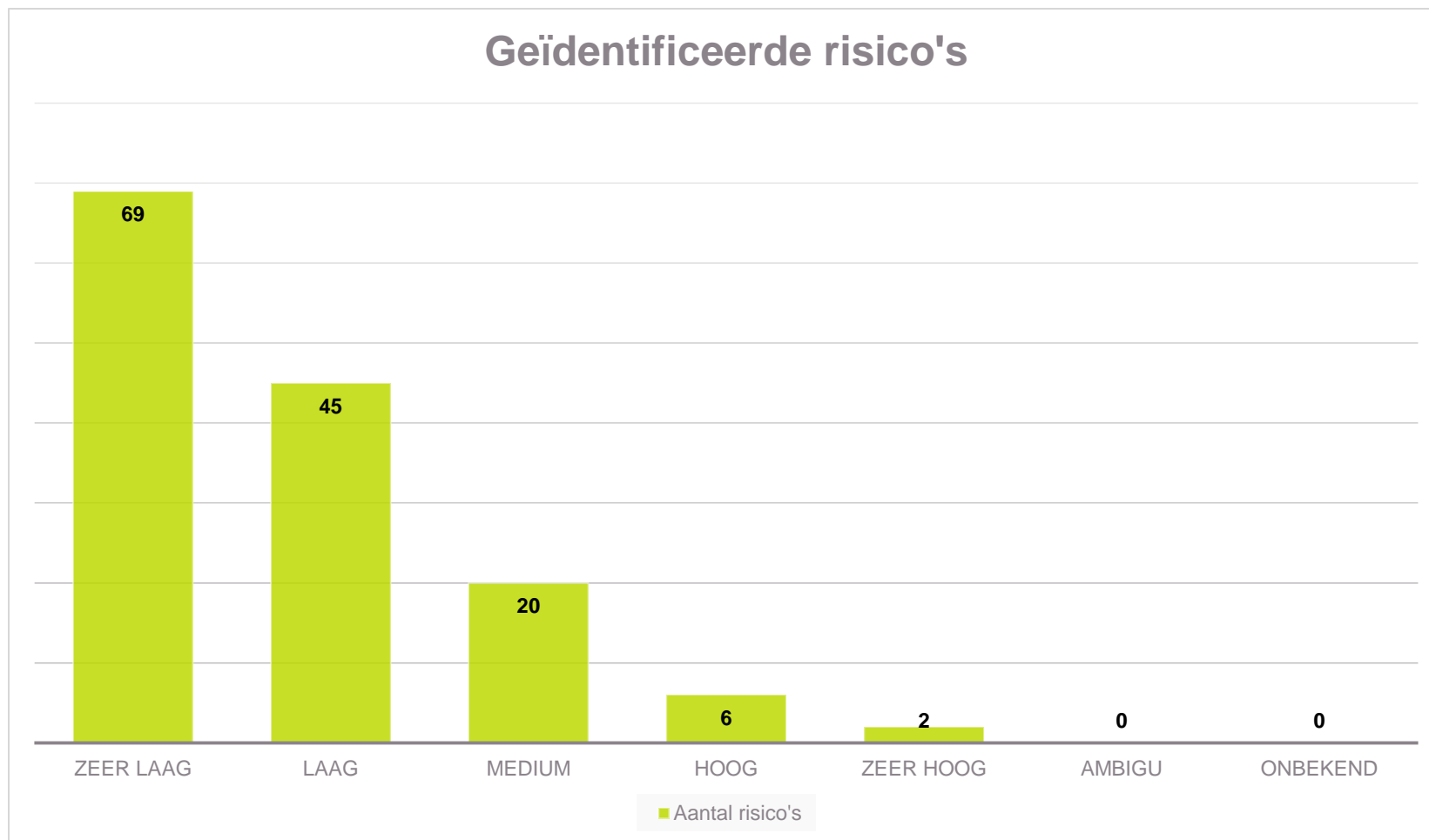
Geïdentificeerde risico's

Telekwetsbaarheid

Risico's spraak

Telekwetsbaarheid

Risico's

- ◆ BVC

- ◆ Assets in het veld

- ◆ Verbindingen in het veld zijn kwetsbaar
- ◆ SLA's die ons moeten beschermen zijn niet opgesteld met telekwetsbaarheid in het achterhoofd

SLA analyse

- ◆ SLA creëert vaak onterecht een gevoel van zekerheid
- ◆ Beschikbaarheid van 99.65%
  - ◆ Berekening is dusdanig opgesteld dat het deze bijna altijd gehaald wordt
  - ◆ Onze bedrijf kritische processen vinden vaak plaats in de 0.35%
- ◆ Door ingebouwde clausules vraag je je soms af waarom je een SLA hebt
  - ◆ SLA gaat bijvoorbeeld niet op bij
    - ◆ Overmacht
    - ◆ Onderhoud

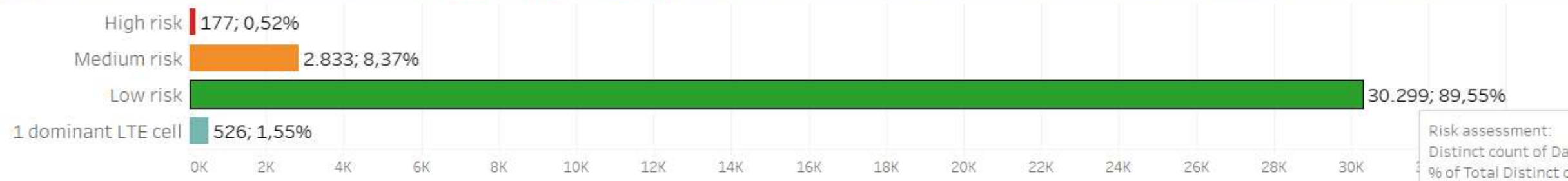
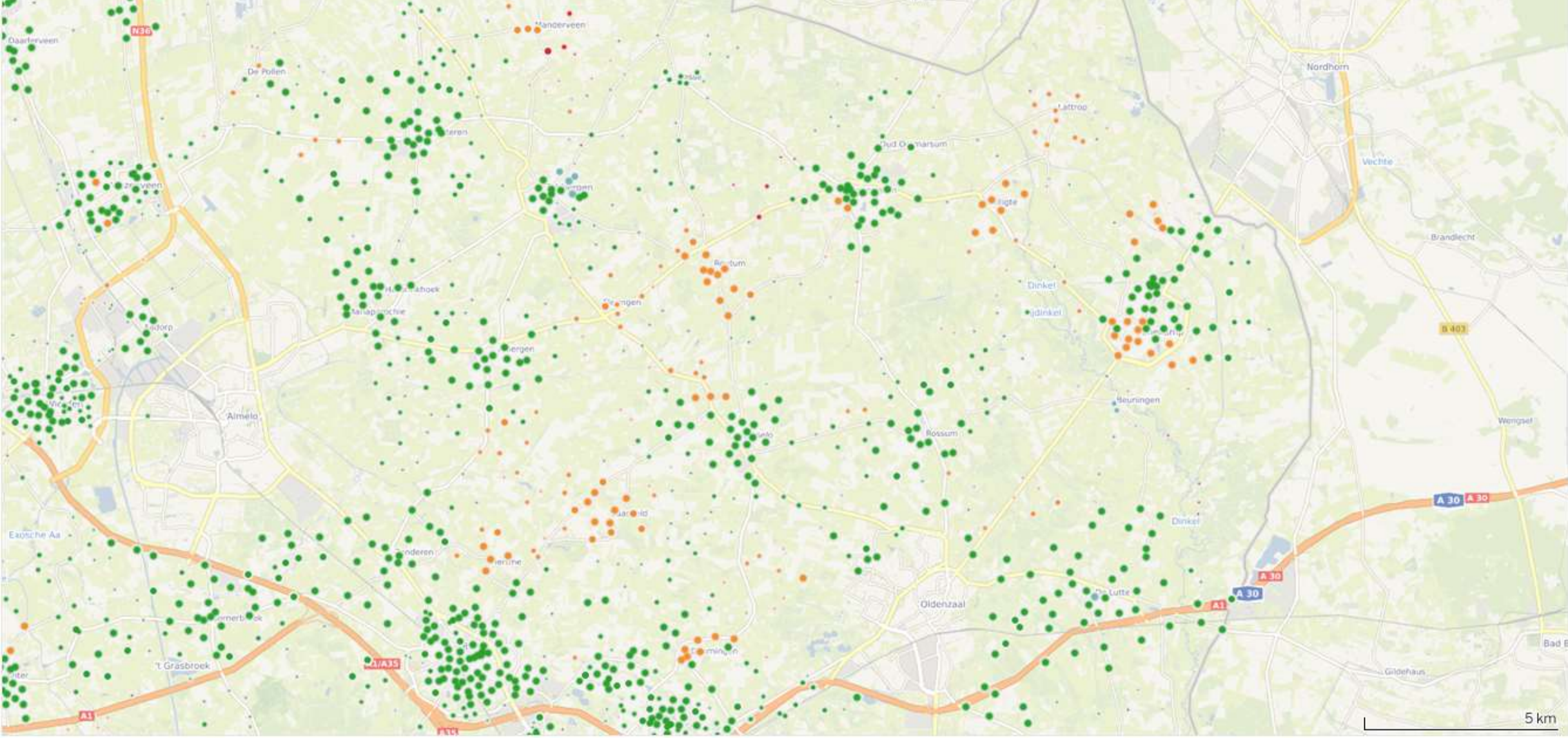

SLA aanbeveling

- ◆ Stel verschillende beschikbaarheids- en kwaliteitseisen aan de diensten.
- ◆ Vraag toelichting bij de rekenmethode achter SLA-afspraken.
- ◆ Leg een prioritering vast van welke diensten je eerder online wil/moet hebben.
- ◆ Vraag om een sterke koppeling tussen klantgegevens en verbidingsgegevens zodat de operator sneller op de hoogte is dat jouw verbindingen weg zijn.
- ◆ Vraag de operator om een continuïteitsplan aan te leveren (soort calamiteitenplan van de aanbieder) wat doen zij als het fout gaat.

Analyse uitval M2M

- ◆ Enexis kent verschillende generaties van systemen in het veld
- ◆ Oudere systemen verliezen soms de verbinding en de verbinding weet zich niet altijd te herstellen
  - ◆ Monteur moet fysiek langs voor een reset.
    - ◆ Vraagt onnodig capaciteit van werknemers
    - ◆ Onhoudbaar bij verdere digitalisering
    - ◆ Nu 2000 DA boxen straks 6000 DA boxen en 35.000 DALI boxen

Analyse uitval M2M

- ◆ Uitval is waarneembaar, achterhalen oorzaak is vaak niet mogelijk
- ◆ Oorzaak is lastig uit de telecom systemen te destilleren
- ◆ Investeringsvoorstellen zijn lastig op te stellen.
  - ◆ Telecom is ondersteunend zonder telecom blijft stroom en gas gewoon operationeel.
  - ◆ Kans op een stroom storing tijdens een lokale telecomstoring is ongeveer $<0,004\%$ per dag
  - ◆ Weinig financiële speelruimte voor verbetervoorstellen

Analyse buitendienst

- ◆ Buitendienst personeel maakt gebruik van
  - ◆ Smartphones, Tablets en Laptops
    - ◆ Zelfde operator
  - ◆ Satellietelefoons bij calamiteiten
    - ◆ Centraal opgeslagen
    - ◆ Hoe komt het bij de collega's in het veld?
      - ◆ moeizame communicatie
      - ◆ Drukke op de weg
      - ◆ Niet werkende verkeerslichten

De valkuil van betrouwbaarheid

- ◆ Businesscases blijken lastig realiseerbaar door goed werkende smartphone
- ◆ Gebrek aan alternatieven leidt tot afhankelijkheid en maakt ons kwetsbaar

Aanbevelingen spraak

Wat moet er gebeuren in de organisatie?

- ◆ Aandacht in de interne organisatie
  - ◆ Realiseren dat telecom in een verschuiving zit van nice to have naar must have
  - ◆ 100 jaar E-netten 20 jaar ICT → nog veel te leren
- ◆ Goede registratie om investeringsvoorstellen te kunnen maken
- ◆ Betere SLA's → werken naar post-SLA samenwerkingsverbanden
  - ◆ Vereist aanpassing van de governance
  - ◆ Blijf in gesprek met aanbieder

Energietransitie de gevolgen voor Enexis

Verregaande elektrificatie door met name:

- ◆ Warmtepompen
- ◆ Elektrische auto's
- Zwaardere belasting van het elektriciteitsnet!

Mogelijke oplossingen:

- ◆ Netverzwaring
- ◆ Smart grids (slimme sturing van verwarming e/o auto)

Highlights

- ◆ Wees bewust van de haast onzichtbare verschuiving van 'nieuw' naar 'nuttig' naar 'noodzakelijk' van diensten met een telecom-component
- ◆ Hou het calamiteitenplan bij en zorg dat uitval van telecom is meegenomen
- ◆ Zorg voor inzicht en registratie in falende telecommunicatie: dit geeft inzicht en leermomenten
- ◆ Blijf analyseren en leren: de rol van telecommunicatie verandert

Vragen

Tijd voor vragen uit de zaal

ENEXIS
NETBEHEER

Integratie met BCM

Frank Bodewes
Enexis Netbeheer

Daniël Ghobrial
Enexis Netbeheer

Integratie met BCM

uw zaalvoorzitter

Fenke Rond

Agentschap Telecom

Coreferent (5 min)

Erik Moll

Utility Connect B.V.